

Projektų sinergija Dzūkijos miškuose: kaip gyvosios laboratorijos padeda telkti žmones gamtos labui

Parašė: Anželika Dautartė, VMU

Balandžio 26–27 dienomis Dzūkijos nacionaliniame parke vyko festivalis „Vidur girių“, skirtas Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato 50-mečiui. Jame susibūrė apie 300 gamtai neabejingų žmonių: švietėjų, tyrėjų, institucijų atstovų ir aktyvių piliečių. Tarp dalyvių – ir [Vytauto Didžiojo universiteto Miškų ir ekologijos fakulteto](#) komanda, festivalyje įrengusi edukacinę palapinę, tapusią trijų tarpusavyje susijusių gamtosauginių projektų jungtimi.

VDU komandos pristatymuose atsiskleidė kelių tarptautinių projektų sinergija – jų bendras tikslas yra kurti, stiprinti ir skleisti gamta grįstus sprendimus (GGS), įtraukiant vietos bendruomenes ir švietimo sistemas.

Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas projektui „Švietimas ir gamta grįsti sprendimai: visuomenė – biologinės įvairovės išsaugojimui (ENABLS)“, kuris siekia įgalinti visuomenę veikti biologinės įvairovės naudai, pasitelkiant švietimą, gyvą patirtį ir vietos iniciatyvas. Projektas stiprina universitetų, mokyklų ir bendruomenių ryšius, remiasi gyvųjų laboratorijų ([living labs](#)) metodika – tai atviros erdvės, kuriose gamtosaugos idėjos ne tik svarstomos, bet ir praktiškai išbandomos bendradarbiaujant skirtingiems veikėjams.

Šis metodas taip pat buvo pristatyta kaip veiksmingas bendradarbiavimo ir refleksijos įrankis kituose dviejuose projektuose. LIFE integruotasis projektas „Natura 2000 tinklo valdymo optimizavimas Lietuvoje ([NATURALIT](#))“ supažindino lankytojus su gamta grįstu miškų tvarkymu – pavyzdžiui, kontroliuojamu paklotės deginimu, kuris padeda atkurti buveines ir išsaugoti retas rūšis, pasitelkiant natūralius procesus.

Tuo tarpu trečiasis pristatytas projektas – „Ekosistemų adaptacijos ir pokyčiai siekiant formuoti, išsaugoti ir palaikyti ateities miškų tvarumą ([eco2adapt](#))“ – skatino diskusijas apie miškų prisitaikymą

prie klimato kaitos, stambiųjų žolėdžių poveikį ekosistemoms ir visuomenės vaidmenį formuojant tvaresnę miškų ateitį.

Visų šių projektų bendras vardiklis – tai ne tik gamtos mokslų ir praktikos jungtis, bet ir visuomenės įgalinimas. Lankytojai buvo kviečiami atpažinti invazines rūšis naudojant programėlę [Pl@ntNet](#), dalyvauti ekologinėse viktorinose, palikti simbolinius pažadus gamtai. Buvo pabrėžta, kad gamtos apsauga nėra vien specialistų rūpestis – tai visų mūsų atsakomybė ir teisė veikti.

Festivalio metu gyvųjų laboratorijų metodas atsiskleidė kaip raktas į dalyvavimą: skatinantis bendrakūrą, atvirą dialogą ir galimybę spręsti ekologinius iššūkius ne „už“ bendruomenės, o su jomis. Projektų sinergija ne tik papildė viena kitą, bet ir sukūrė erdvę patirti, kaip gamta grįsti sprendimai gimsta iš bendros patirties, bendros atsakomybės ir bendros vizijos.